

Remissvar över betänkandet Ett samordnat vaccinationsarbete – för effektivare hantering av kommande vacciner (SOU 2024:2)

Vårdförbundet har beretts möjlighet att yttra sig över betänkandet och tillstyrker i huvudsak utredningens förslag. Vi begränsar vårt yttrande till de delar som vi bedömer kan ha påverkan för professionerna i Vårdförbundet.

Vårdförbundet är ett yrkesförbund som tillvaratar medlemmarnas fackliga intressen och utvecklingen av professionerna för legitimerade barnmorskor, biomedicinska analytiker, röntgensjuksköterskor och sjuksköterskor. Förbundet har 114 000 medlemmar, varav drygt 90 000 är yrkesverksamma inom hälso- och sjukvård. Vårdförbundet arbetar för en personcentrerad, säker och nära vård samt en jämlik hälsa.

Allmänt om utredningens förslag

Vårdförbundet instämmer i att det finns ett behov av en förbättrad samordning av vaccinationsarbetet i Sverige, och att nationella vaccinationsprogram och vaccinregister behöver bli än mer ändamålsenliga och effektiva för att kunna tillgodose befolkningens, vårdens och samhällets behov. Behovet av ett effektivt och samordnat vaccinationsarbete tydliggjordes inte minst samband med covid-19-pandemin. Vårdförbundet lämnar, i det här sammanhanget, yttrande endast gällande de av utredningens förslag som vi bedömer kan ha direkt påverkan för professionerna i Vårdförbundet.

Särskilt om utredningens förslag

Utredningens förslag: *En ny paragraf införs som innebär att en smittsam sjukdom kan, om det finns särskilda skäl, omfattas av ett nationellt vaccinationsprogram även om kriterierna ett och två inte är uppfyllda.*

Vårdförbundet tillstyrker förslaget

Vårdförbundet tolkar att denna bestämmelse är tänkt att kunna tillämpas vid exempelvis en pandemi när det inte finns tillgängliga data för att bedöma kriterierna men det ändå behövs tillgång till den struktur för genomförande och uppföljning som redan finns uppbyggd för nationella vaccinationsprogram. Vårdförbundet tillstyrker förslaget men vill i sammanhanget påpeka vikten av att det fortsatt säkerställs tillräcklig kompetens i de behörighetsregler som blir tillämpliga för sjuksköterskor om att självständigt ordinera vaccinet samt att erforderliga resurser avsätts för att hantera sådana situationer.

Utredningens förslag: Uppdelningen av nationella vaccinationsprogram i allmänna respektive särskilda program i smittskyddslagen tas bort.

Utredningens förslag: En ny paragraf föreslås i smittskyddslagen om regioners respektive kommuners och andra huvudmän för elevhälsas skyldighet att erbjuda vaccinationer enligt nationella vaccinationsprogram. Innebörden av bestämmelserna är i stort oförändrad förutom att elevhälsans ansvar inte bara omfattar allmänna nationella vaccinationsprogram.

Utredningens förslag: En ny bestämmelse föreslås som innebär att regeringen får meddela föreskrifter om att en annan huvudman än huvudregeln ska ansvara och ha kostnadsansvar för att erbjuda vaccinationer mot en smittsam sjukdom som ingår i ett nationellt vaccinationsprogram. En sådan föreskrift får meddelas endast om det på grund av särskilda skäl framstår som lämpligare att annan huvudman än huvudregeln ska erbjuda vaccinationen.

Vårdförbundet tillstyrker de tre ovanstående förslagen

Vårdförbundet anser liksom utredningen att det är lämpligt att de grupper av barn och unga som omfattas av elevhälsan men där det fortsatt är lämpligt att vaccinationer sker i regionens försorg t.ex. för riskgrupper som redan har regelbunden kontakt med vården kan fortsätta få vaccinationer där, även när bestämmelsen om allmänna och särskilda vaccinationsprogram tas bort. Att det därför finns möjlighet att vid särskilda skäl frångå huvudregeln för vilken huvudman som ska erbjuda vaccination framstår som ändamålsenligt.

Vårdförbundet tolkar förslagen som att de kan innebära att elevhälsan kan komma att tillhandahålla vaccin enligt nationella vaccinationsprogram i särskilda situationer t.ex. i samband med en pandemi. En sådan situation kan innebära en avsevärd arbetsbelastning för elevhälsan och därför innebära att andra arbetsuppgifter måste prioriteras ner alternativt att mer resurser tillförs elevhälsan. Det är viktigt att ha detta i beaktande i den fortsatta beredningen av utredningens förslag då det i förlängningen kan innebära ökade patientsäkerhetsrisker. Samtidigt anser Vårdförbundet att det vid ett nytt behov av en pandemivaccinering kan finnas fördelar om elevhälsan kan bistå i det arbetet. Vårdförbundet tillstyrker därför förslaget.

Utredningens förslag: Undantaget för huvudman för elevhälsa att inte behöva erbjuda vaccinationer i förskoleklass tas bort.

Vårdförbundet tillstyrker förslaget

Förslaget innebär att kompletterande vaccinationer kan genomföras i elevhälsans försorg för de barn som av något skäl inte blivit erbjudna vaccinationer enligt det

svenska barnvaccinationsprogrammet. Vårdförbundet ser att förslaget underlättar att nå dessa barn för vaccination i skolan stället för att dessa barn måste uppsöka hälso- och sjukvården för att få sin vaccination. Liksom utredningen gör Vårdförbundet bedömningen att förändringen inte kommer att innebära någon påtaglig ökning av arbetsbelastning för elevhälsan. Vårdförbundet ser det som ett viktigt förtydligande i regelverket för att uppnå bästa möjliga vaccinationstäckning och välkomnar därför förslaget.

VÅRDFÖRBUNDET

Sineva Ribeiro
Förbundsordförande